

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 4.7.2019
COM(2019) 318 final

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL

**dwar il-progress tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni lejn l-implimentazzjoni tat-tnaqqis
gradwali tad-deroga tal-lingwa Irlandiża**

I. Introduzzjoni

Meta nġhaqdet mal-Komunitajiet Ewropej fl-1973, l-Irlanda ma talbitx li l-Irlandiż ikun waħda mil-lingwi uffiċjali u ta' ħidma tal-istituzzjonijiet, iżda biss li t-Trattati jiġu tradotti bl-Irlandiż u li ċ-ċittadini tagħha jkollhom id-dritt li jikkomunikaw mal-istituzzjonijiet bl-Irlandiż. Għaldaqstant, l-Irlandiż ma ġiex miżjud fil-lista ta' lingwi uffiċjali u ta' ħidma fir-Regolament Nru 1¹ u l-istituzzjonijiet ma abbozzawx jew ma ppubblikawx legiżlazzjonijiet bl-Irlandiż.

Fl-2005, l-Irlanda talbet li l-Irlandiż isir lingwa uffiċjali u ta' ħidma tal-Unjoni, fejn ipproponiet reġim ristrett li permezz tiegħu r-Regolamenti adottati mill-Parlament Ewropew (PE) u mill-Kunsill b'mod kongunt biss jiġu abbozzati bl-Irlandiż. Il-Kunsill ta dak l-istatus mill-1 ta' Jannar 2007 permezz tar-Regolament (KE) Nru 920/2005², b'deroga li tistipula li r-Regolamenti tal-PE u tal-Kunsill kellhom jiġu abbozzati bl-Irlandiż. Id-deroga ġiet adottata għal hames snin u, wara rieżami fl-2010, ġiet estiża għal hames snin oħra sal-31 ta' Diċembru 2016³. Fl-2015, bħala parti mill-politika tiegħu li jhegġegħ l-użu u l-għarfien tal-Irlandiż, il-Gvern Irlandiż talab lill-Kunsill sabiex bil-mod il-mod inaqqas il-kamp ta' applikazzjoni tad-deroga bl-għan li titneħħa gradwalment sal-1 ta' Jannar 2022. Għaldaqstant, il-Kunsill adotta r-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264⁴ f'Diċembru 2015. Dan ħoloq sitwazzjoni bla preċedent li fiha l-istituzzjonijiet kellhom jibnu reġim lingwistiku ġdid ma' Stat Membru eżistenti.

L-Anness tar-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264 jistabbilixxi skeda ta' żmien għat-tnaqqis gradwali tad-deroga, kif ġej:

- l-ewwel inkriment (mill-1 ta' Jannar 2017) – id-Direttivi tal-PE u tal-Kunsill;
- it-tieni inkriment (mill-1 ta' Jannar 2018) – id-Deċiżjonijiet tal-PE u tal-Kunsill;
- it-tielet inkriment (mill-1 ta' Jannar 2020) – ir-Regolamenti u d-Direttivi tal-Kunsill, u Deċiżjonijiet tal-Kunsill li ma jispeċifikawx lil min huma indirizzati; kif ukoll
- ir-raba' inkriment (mill-1 ta' Jannar 2021) – ir-Regolamenti u d-Direttivi tal-Kummissjoni, u Deċiżjonijiet tal-Kummissjoni li ma jispeċifikawx lil min huma indirizzati.

¹ Ir-Regolament tal-Kunsill Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea (ĠU L 17, 6.10.1958, p. 385) u r-Regolament tal-Kunsill Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi r-reġim lingwistiku tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika (ĠU L 17, 6.10.1958, p. 401).

² Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 920/2005 li jemenda r-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea u r-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi r-reġim lingwistiku tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika u li jintroduci miżuri derogatorji temporanji għal dawk ir-Regolamenti (ĠU L 164M, 16.6.2006, p. 184).

³ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 1257/2010 li jestendi l-miżuri derogatorji temporanji għar-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea u tar-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi r-reġim lingwistiku tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika introdotti mir-Regolament (KE) Nru 920/2005 (ĠU L 343, 29.12.2010, p. 5).

⁴ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) 2015/2264 li jestendi u li jelimina gradwalment il-miżuri derogatorji temporanji tar-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea u tar-Regolament Nru 1 tal-15 ta' April 1958 li jistabbilixxi r-reġim lingwistiku tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika introdotti mir-Regolament (KE) Nru 920/2005 (ĠU L 322, 8.12.2015, p. 1).

Ir-Regolament jeżiġi li l-Kummissjoni tirrapporta darbtejn lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tiegħu qabel ma d-deroga tieqaf tapplika. Sa mhux aktar tard minn Ottubru 2019, il-Kummissjoni trid tirrapporta dwar il-progress tal-istituzzjonijiet fl-implimentazzjoni tat-tnaqqis gradwali. Wara li jqis dan ir-rapport, il-Kunsill jista' jiddeċiedi li jirrevedi l-iskeda ta' żmien stabbilita fl-Anness.

Il-Kummissjoni trid tirrapporta mill-ġdid, sa mhux aktar tard minn Ġunju 2021, "dwar jekk l-istituzzjonijiet tal-Unjoni għandhomx biżżejjed kapacià disponibbli, meta mqabbla mal-lingwi uffiċjali l-oħra, li japplikaw ir-Regolament Nru 1 li jistabbilixxi l-lingwi li għandhom jintużaw mill-Komunità Ekonomika Ewropea, u r-Regolament Nru 1 li jistabbilixxi r-regim lingwistiku tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika, mingħajr deroga mill-1 ta' Jannar 2022". Fin-nuqqas ta' Regolament tal-Kunsill li jipprevedi mod ieħor, id-deroga se tieqaf tapplika mill-1 ta' Jannar 2022.

Dan l-ewwel rapport ta' implimentazzjoni jqis il-progress bejn Jannar 2016 u nofs l-2019.

II. Progress fl-implimentazzjoni tat-tnaqqis gradwali tad-deroga

a. Kooperazzjoni mal-Irlanda

L-istituzzjonijiet u l-Irlanda qeghdin jaħdmu flimkien biex jimplimentaw ir-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264. Skont l-Artikolu 2 tar-Regolament "L-awtoritajiet Irlandiżi u l-Kummissjoni, f'kollaborazzjoni mal-istituzzjonijiet l-oħra tal-Unjoni, għandhom jiltaqgħu regolarment biex jimmonitorjaw ir-reklutaġġ ta' għadd suffiċjenti ta' persunal tal-lingwa Irlandiża mill-istituzzjonijiet tal-Unjoni sabiex jiġi ttrattat b'suċċess it-tnaqqis gradwali tad-deroga (...), u biex jimmonitorjaw il-kapacià u l-użu ta' fornituri esterni tas-servizzi sabiex jipprovdu għar-rekwiżiti tal-lingwa Irlandiża tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni".

Għaldaqstant, gie stabbilit **grupp ta' monitoraġġ tad-deroga tal-lingwa Irlandiża**, li jikkonsisti f'rappreżentanti tas-servizzi lingwistiċi tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni u tal-Irlanda. Il-grupp beda l-hidma tiegħu fl-2016 u se jkompli sakemm jieqaf japplika r-Regolament. Għandu struttura fuq żewġ livelli:

- fil-livell ta' tmexxija, il-Kummissjoni (irrappreżentata mid-Direttorat Ġenerali għat-Traduzzjoni), f'kollaborazzjoni ma' istituzzjonijiet oħrajn u l-Irlanda (irrappreżentata mid-Dipartiment tal-Kultura, il-Wirt u l-*Gaeltacht*), jiltaqgħu kull sena sabiex jimmonitorjaw il-progress u jadottaw prijoritajiet annwali fl-oqsma li ġejjin:
 - ir-reklutaġġ rilevanti fl-istituzzjonijiet;
 - il-kapacià ta' fornituri esterni tas-servizzi;
 - kollaborazzjoni akbar fir-riżorsi lingwistiċi; kif ukoll
 - kwistjonijiet relatati mad-disponibbiltà tal-*acquis*; kif ukoll
- fil-livell operattiv, rappreżentanti tas-servizzi lingwistiċi tal-istituzzjonijiet u tad-Dipartiment tal-Kultura, il-Wirt u l-*Gaeltacht* jiltaqgħu tal-anqas darbtejn fis-sena, ikomplu l-hidma fuq il-prijoritajiet annwali u jirrapportaw lil-livell ta' tmexxija dwar il-progress.

Sa minn meta gie adottat ir-Regolament, il-Kummissjoni u l-Irlanda organizzaw b'mod kongunt tliet konferenzi annwali f'Dublin dwar il-lingwa Irlandiża.

L-istat tal-progress fl-oqsma ewlenin huwa spjegat fil-paġna li jmiss.

b. It-traduzzjoni għall-Irlandiż

Id-domanda tal-istituzzjonijiet għat-traduzzjoni tikkonsisti prinċipalment f'leġiżlazzjoni, segwita minn dokumenti oħrajn mhux leġiżlattivi skont ir-rekwiżiti politiċi u rekwiżiti oħrajn ta' komunikazzjoni. Bit-tweġġ tal-ewwel żewġ inkrimenti fl-2017 u fl-2018 (iż-żieda tad-Direttivi u tad-Deċiżjonijiet adottati mill-PE u mill-Kunsill), l-istituzzjonijiet bdew iżidu l-firxa ta' leġiżlazzjoni tradotta għall-Irlandiż. **L-ewwel żewġ inkrimenti ġew implimentati bis-shih.**

F'konformità mal-premessa 4 tar-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264, l-istituzzjonijiet ittraduċew ukoll kontenut ieħor sabiex iżidu d-disponibbiltà tal-informazzjoni bil-lingwa Irlandiża dwar l-attivitajiet tal-Unjoni. Bil-materjal regolatorju u dan il-kontenut addizzjonali f'daqqa, l-istituzzjonijiet⁵ irnexxielhom **aktar milli jirdupjaw il-volum tat-traduzzjoni fl-Irlandiż** mill-2016 'l hawn.

Sabiex thejji għat-tweġġ taż-żidiet inkrimentali li jmiss u li huma ppjanati għall-2020 u l-2021, il-Kummissjoni analizzat il-previżjonijiet tad-domanda skont it-tip ta' dokument. Il-previżjonijiet jindikaw li l-inkrimenti tal-2020 u tal-2021 jistgħu jwasslu għal **irduppar ieħor tal-volum** għal ċerti istituzzjonijiet bejn l-aħħar tal-2018 u l-2021. Ladarba d-deroga tiskadi fl-2022, is-segment tad-domanda li jifdal (jiġifieri, komunikazzjonijiet, konsultazzjonijiet u materjal ta' rapportar) huwa stmat li se johlqo żieda oħra ta' 40 % fid-domanda globali għat-traduzzjoni fl-Irlandiż fil-Kummissjoni⁶. B'riżultat ta' dan, id-domanda għall-Irlandiż fis-servizzi lingwistiċi l-oħrajn kollha wkoll hija mistennija li tizdied b'mod sostanzjali.

c. Reklutaġġ ta' persunal għal-lingwa Irlandiża

Il-komponent ewlieni tal-kapaċità għall-implimentazzjoni tar-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264 huwa **għadd suffiċjenti ta' persunal tal-lingwa Irlandiża**. Fl-2015, l-istituzzjonijiet u l-Irlanda identifikaw l-akbar sfida li se jkollhom meta tintemm id-deroga: jiġifieri l-grupp żgħir ta' esperti fil-lingwa Irlandiża. Għalhekk, biex iżidu l-kapaċità ta' produzzjoni sal-1 ta' Jannar 2022, l-istituzzjonijiet ippjanaw sensiela ta' **kompetizzjonijiet tal-EPSCO għall-2016, l-2018 u l-2020**.

Saret stima tal-htigijiet kollha ta' reklutaġġ tal-istituzzjonijiet fuq il-bażi taċ-ċifri tal-persunal tal-2014⁷. Minn dakinhar 'l hawn sar rieżami tar-riżorsi u qegħdin isiru aġġustamenti fit-taħlita ta' riżorsi ta' persunal intern, fil-kapaċità ta' traduzzjoni indipendenti u fir-riżorsi teknoloġiċi tal-lingwa. Biex tiġi ssodisfata ż-żieda fit-traduzzjoni għall-Irlandiż, huwa essenzjali li dawn it-tliet aspetti ewlenin tal-kapaċità lingwistika Irlandiża jkomplu jinbnew u jingħaqdu sa punti differenti fl-istituzzjonijiet differenti.

⁵ L-istituzzjonijiet tal-UE bl-akbar servizzi ta' traduzzjoni, jiġifieri, il-Kummissjoni, il-PE u l-Kunsill.

⁶ Għall-Kummissjoni waħedha, iż-żieda kienet madwar 8 000 u 19 000 bejn l-2016 u l-2018, prevista li se titla' minn 19 000 għal madwar 50 000 bejn l-2018 u l-2021, u minn 50 000 għal madwar 83 000 mill-2022 'il quddiem.

⁷ Dikjarazzjoni Finanzjarja mhejjija mill-Kummissjoni għall-adozzjoni tar-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264.

L-istituzzjonijiet għadhom qegħdin jallokaw postijiet godda fid-dipartimenti tal-lingwa Irlandiża tagħhom. Minn tmien l-2015 'l hawn, **in-numru ta' persunal intern għal-lingwa Irlandiża żdied minn 58 għal 102.**

Il-kompetizzjonijiet tal-EPPO għat-tradutturi u l-assistenti lingwisti⁸ GA⁸ ġew immedja fl-2016. Il-kompetizzjoni tat-tradutturi attrirat 210 applikant u pproduċiet 10 kandidati magħzula, filwaqt li l-mira kienet ta' 62. Madwar tmienja minn għaxra kienu diġà impjegati mill-istituzzjonijiet⁹ b'kuntratti temporanji, u għalhekk iż-żieda netta fil-kapaċità kien ta' tnejn. Għall-kompetizzjoni tal-assistenti lingwisti, il-mira ta' reklutaġġ kienet ta' 13; intgħazlu disgħa minn 118-il applikant, li sitta minnhom kienu impjegati mill-istituzzjonijiet¹⁰ b'kuntratti temporanji, li jagħti zieda netta fil-kapaċità ta' tlieta.

Fl-2017 tnediet kompetizzjoni tal-EPPO għall-ġuristi lingwisti. Din attrirat 26 applikant li minnhom intgħazlu tliet kandidati.

Il-kompetizzjoni tal-EPPO għat-tradutturi fl-2018 attrirat 190 applikant li minnhom intgħazlu 15-il kandidat. Sabiex jiġu massimizzati l-possibiltajiet ta' suċċess fil-proċedura tal-għażla, l-iskadenza tal-applikazzjoni ġiet estiza b'gimagħtejn u s-sekwenza tal-ittestjar inbidlet b'mod li t-testijiet tat-traduzzjoni saru qabel it-testijiet ibbażati fuq il-kompjuter.

Il-kompetizzjonijiet tal-EPPO għal-lingwisti Irlandiżi għadhom jattiraw livell raġonevoli ta' interess, iżda għad hemm diffikultà biex jinkisbu r-rati ta' suċċess skont il-htigijiet proġettati.

Tabella 1: Kompetizzjonijiet tal-EPPO, 2016-2018

Sena	Kompetizzjoni	Għadd ta' applikanti	Aċċettati għat-testijiet tat-traduzzjoni	Mistiedna fiċ-ċentru tal-evalwazzjoni	Lista ta' riserva tal-EPPO	Mira
2016	Tradutturi	210	43*	10	10	62
	Assistenti	118		28	9	13
2017	Ġuristi lingwisti	26	8	5	3	8
2018	Tradutturi	190	114**	17***	15	72

*ammissjoni bbażata fuq testijiet ibbażati fuq il-kompjuter

**ammissjoni bbażata biss fuq l-applikazzjonijiet

***testijiet ibbażati fuq il-kompjuter integrati fiċ-ċentru ta' evalwazzjoni

Biex jikkompensaw għar-rendimenti baxxi mill-kompetizzjonijiet tal-EPPO, l-istituzzjonijiet investew ukoll b'mod intensiv **fir-reklutaġġ u t-taħriġ ta' persunal temporanju** sabiex jibnu kapaċità ta' traduzzjoni. Bħala miżura alternattiva, nedew 14-il proċedura tal-għażla għal persunal temporanju¹¹ bejn l-2015 u nofs l-2019. L-opportunitajiet ta' taħriġ addizzjonali

⁸ GA hija l-kodiċi tal-lingwa tal-ISO għall-Irlandiż.

⁹ Erbgħa fil-PE, tnejn fil-Kunsill u tnejn fil-Kummissjoni.

¹⁰ Tnejn fil-PE, tlieta fil-Kunsill u wieħed fil-Kummissjoni (Servizz Legali).

¹¹ Il-PE: wahda għat-tradutturi fl-2016 u fl-2019 rispettivament, u wahda għall-assistenti fl-2017; wahda għall-ġuristi lingwisti fl-2017; Il-Kunsill: wahda għat-tradutturi fl-2016, fl-2017 u fl-2018 rispettivament, u wahda

mahluqa mill-Irlanda u t-tahriġ tal-istituzzjonijiet għal persunal temporanju pprovdew mod pragmatiku biex tiġi indirizzata r-rata baxxa ta' suċċess fil-kompetizzjonijiet tal-EPPO. Barra minn hekk, l-EPPO nieda proċedura tal-għażla għall-aġenti kuntrattwali tradutturi fil-bidu tal-2019.

Għalkemm id-deroga ma tirreferix għall-**interpretazzjoni**, din trid tiġi kkunsidrata, peress li l-interpreti għandhom it-tendenza li jiffurmaw parti mill-istess grupp ta' reklutati potenzjali. L-istituzzjonijiet kollha tal-UE jridu jiksibu numru suffiċjenti ta' interpreti sabiex tiġi ssodisfata d-domanda għall-Irlandiż wara d-deroga. Huma kienu kapaċi jissodisfaw id-domanda, li hija limitata għall-interpretazzjoni mill-Irlandiż ("l-Irlandiż passiv"). Is-servizz tal-interpretazzjoni tal-Kummissjoni, id-DĠ SCIC għamel dan billi uża tliet interpreti mill-persunal permanenti (tnejn bl-Irlandiż passiv u wiehied bl-Irlandiż attiv) u grupp suffiċjenti ta' interpreti indipendenti akkreditati li jistgħu jissejhu biex jaqdu lill-Kummissjoni, lill-Kunsill, lill-KESE u lill-KtR. It-talbiet għall-interpretazzjoni mill-Irlandiż fl-erba' istituzzjonijiet moqdiya mid-DĠ SCIC naqsu minn 20 fl-2011 għal erbgħa fl-2018 u tnejn sa issa fl-2019. Sal-lum, id-DĠ SCIC ma ntalabx jipprovdi interpretazzjoni fl-Irlandiż ("l-Irlandiż attiv"), fatt li ġie rikonoxxut b'mod esplicitu fi skambju ta' ittri bejn id-DĠ SCIC u d-Dipartiment tal-Kultura, il-Wirt u l-*Gaeltacht* tal-Gvern Irlandiż. Fil-PE (bhal fil-Parlament Irlandiż), bħalissa l-interpretazzjoni hija pprovduta biss mill-Irlandiż, iżda mhux fl-Irlandiż, fis-sessjonijiet plenarji (inkluża s-sessjoni ta' filgħaxija) u għal laqgħat oħrajn, jekk jingħata avviz bil-quddiem. Il-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea ma għandhiex bżonn interpreti tal-lingwa Irlandiża, peress li qatt ma tressaq każ bl-Irlandiż quddiem il-Qorti.

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet (OP) jehtieg kapaċità tal-lingwa Irlandiża fil-livell ta' assistenti sabiex iwettqu xogħol ta' **editjar u qari tal-provi tal-lingwa**. Attwalment l-OP għandu aġent temporanju wiehied fil-lingwa Irlandiża u qed ifittex li jibni l-kapaċità tal-lingwa Irlandiża b'mod gradwali sabiex iġibha konformi ma' dik tal-parti l-kbira tal-lingwi l-oħrajn. Minhabba l-għadd żgħir ta' postijiet u l-ispeċifikitajiet tagħhom, mhuwiex kosteffettiv li tiġi organizzata kompetizzjoni tal-EPPO għall-OP waħdu.

L-Irlanda għamlet ukoll sforzi konsiderevoli sabiex thejji lill-kandidati għall-karrieri fil-istituzzjonijiet u tinkoraġġixxi r-reklutaġġ. Hija żviluppat sensiela ta' korsijiet fl-Irlandiż fil-livell universitarju u korsijiet li jużaw l-Irlandiż sa mill-2007, b'mod partikolari fil-qafas tal-Inizjattiva tal-Hiliet Avanzati fil-Lingwa Irlandiża (Advanced Irish Language Skills Initiative). Fl-2015, hija waqqfet Ċentru ta' Eċċellenza għall-Karrieri bil-lingwa Irlandiża fl-Unjoni Ewropea sabiex tiffaċilita l-koordinazzjoni bejn l-istituzzjonijiet edukattivi terzjarji li ħadu sehem fl-Inizjattiva. Fl-2015 ukoll, hija warrbet baġit ta' EUR 4.7 miljun sabiex tistabbilixxi 15-il kors għid speċjalizzat fil-istituzzjonijiet partecipanti fuq perjodu ta' tmien snin. Il-korsijiet kollha ffinanzjati taħt l-Inizjattiva, inklużi l-korsijiet tal-ligi, issa jipprovdu struzzjoni f'lingwa terza tal-UE u jinkludu moduli dwar il-hiliet psikometriċi li jhejju lill-istudenti għall-kompetizzjonijiet tal-EPPO. Il-Kummissjoni għenet biex jiġi stabbilit kors ta' master's fl-Interpretazzjoni tal-Konferenzi fin-National University of Ireland, f'Galway, u għadha tappoġġjah.

għall-assistenti fl-2017; waħda għall-ġuristi-lingwisti fl-2017; Il-Kummissjoni: waħda għat-tradutturi fl-2017; fl-2018 u fl-2019, rispettivament; Il-QGUE: waħda għall-ġuristi lingwisti għal-lingwa Irlandiża fl-2017 u waħda għall-qarrejja tal-provi fl-2018.

Matul l-2016 u l-2018, l-Irlanda u l-istituzzjonijiet infushom **ippromwovew karrieri fl-istituzzjonijiet ghal-lingwisti Irlandiżi**, permezz ta' kampanji pubbliċitarji, fieri tal-karrieri, żjarat f'universitajiet u żjarat mill-istudenti universitarji Irlandiżi fl-istituzzjonijiet, avvenimenti ta' tnedija mmirati, artikli fil-ġurnali u intervisti fuq ir-radju. Il-konferenzi annwali f'Dublin ittrattaw suġġetti relatati mat-traduzzjoni u l-interpretazzjoni fl-Irlandiż, u qajmu għarfien dwar l-opportunitajiet u l-profilu tal-persunal fil-lingwa Irlandiża li jehtiegu l-istituzzjonijiet. Biex iwessgħu s-sensibilizzazzjoni għall-ġenerazzjonijiet żgħażaġh li jittkellmu bl-Irlandiż, il-Kummissjoni u l-Irlanda nedew kompetizzjoni speċjali għat-Tradutturi Żgħażaġh fl-2017, immirata għall-istudenti tas-sekondarja (fil-klassijiet il-kbar) li jittkellmu bl-Irlandiż. Fl-2018, ipparteċipaw 21 skola.

Fi ftit kliem, minkejja għadd ta' miżuri pragmatici u *sui generis* meħuda biex tingħata spinta lill-kapaċità tat-traduzzjoni u tal-interpretazzjoni fl-Irlandiż, l-esperjenza sal-lum turi li għad iridu jsiru sforzi konsiderevoli fit-tliet snin li ġejjin biex jiġu ssodisfati l-htigijiet proġettati.

d. Il-kapaċità tal-fornituri esterni tas-servizzi

L-istituzzjonijiet **jesternalizzaw diversi proporzjonijiet tax-xogħol ta' traduzzjoni tagħhom**. Il-Kummissjoni hija l-akbar utent tal-esternalizzazzjoni f'termini ta' volum. L-istituzzjonijiet qegħdin jistennew li se jużaw aktar is-suq indipendenti Irlandiż biex jikkomplementaw il-kapaċità interna tagħhom.

Il-Kummissjoni u l-PE organizzaw **sejhiet għal offerti għal servizzi ta' traduzzjoni addizzjonali** fil-perjodu ta' rapportar biex jagħtu spinta lill-kapaċità u jtejbu l-interess u l-kwalità. Il-kuntratti l-ġodda tal-Kummissjoni dahlu fis-seħħ f'Lulju 2018. Ir-risultati inizjali huma inkoraġġanti, għalkemm il-volum esternalizzat għadu frazzjoni ta' dak li huwa meħtieġ biex tiġi ssodisfata d-domanda mingħajr deroga. F'Novembru 2018 il-PE nieda sejha għall-offerti bil-parteeipazzjoni tal-Kunsill, tal-Qorti Ewropea tal-Awdituri, tal-KESE u tal-KtR. F'Marzu 2019, il-PE nieda sejha għall-offerti oħra sabiex tiġi pprovduta traduzzjoni indipendenti, inkluż bl-Irlandiż. F'Mejju 2019, il-Kummissjoni ppublikat ukoll sejha għall-offerti ġdida sabiex tiġi pprovduta traduzzjoni indipendenti, inkluż bl-Irlandiż. Dawn il-proċeduri għadhom għaddejjin. Matul il-perjodu ta' rapportar ġew organizzati **avvenimenti ta' sensibilizzazzjoni** għall-fornituri esterni tas-servizzi dwar l-opportunitajiet ta' xogħol mal-Kummissjoni. Biex ikollhom l-akbar involviment possibbli, inkludew kemm webinars kif ukoll avvenimenti diretti. Il-htigijiet attwali u futuri għat-traduzzjoni indipendenti kienu l-punt fokali tal-konferenza annwali tal-2018 f'Dublin.

Is-servizzi tal-interpretazzjoni fil-Kummissjoni (id-DĠ SCIC), fil-PE u fil-QĠUE għandhom aċċess għal **11-il interpretu indipendenti akkreditat mill-Irlandiż**; hamsa minnhom biss għandhom Irlandiż attiv. It-testijiet ta' akkreditazzjoni ma pproduċewx kandidati li setgħu jintgħazlu fl-2016, fl-2017 jew fl-2019.

F'April 2019, l-OP hareġ sejha għall-offerti għall-fornituri esterni tas-servizzi; peress li ma dahlet l-ebda offerta, is-sejha għall-offerti se titnieda mill-ġdid.

e. Riżorsi tal-lingwa Irlandiża

Il-kapaċità tat-traduzzjoni tinkludi wkoll ir-riżorsi tal-lingwa. L-istituzzjonijiet u l-Irlanda komplew il-proġett tat-terminoloġija GA IATE¹², li issa ilu jaħdem għal 11-il sena u li għalih l-Irlanda approvat fondi sa tmiem l-2021. Il-proġett ipproduċa 65 592 terminu (meta mqabbla ma' 56 860 terminu fl-2015). L-istituzzjonijiet bdew jaħdmu mal-Irlanda sabiex jibnu netwerk ta' esperti fit-terminoloġija settorjali li jtkellmu bl-Irlandiż fl-Irlanda.

L-ghodod ta' **traduzzjoni bl-ghajjnuna tal-kompjuter** u t-traduzzjoni awtomatika huma kruċjali għall-effiċjenza tas-servizzi tat-traduzzjoni. Dawn jiġu alimentati minn korpori bilingwi jew multilingwi, spiss fil-forma ta' memorji tat-traduzzjoni bbażati fuq traduzzjonijiet preċedenti. Euramis, **il-memorja tat-traduzzjoni** interistituzzjonali, bħalissa tinkludi madwar 5.8 miljun segment mill-Irlandiż jew fl-Irlandiż (meta mqabbla ma' 3.5 miljuni fl-2015). Dan huwa madwar wieħed minn kull għaxra mit-30 sa 50 miljun segment li jeżistu għall-parti l-kbira tal-pari tal-lingwi l-oħrajn.

L-Irlanda impenjat ruħha li tipprovdi lill-istituzzjonijiet memorji ta' traduzzjoni li fihom allinjamenti ta' testi bl-Ingliż u bl-Irlandiż mil-leġiżlazzjoni nazzjonali. Thejja ftehim bejn l-istituzzjonijiet u l-Irlanda; dan għadu jrid jiġi finalizzat.

F'Marzu 2018 inholqot **magna tat-traduzzjoni awtomatika** Irlandiża bbażata fuq teknoloġija ta' traduzzjoni bil-magna newrali bħala parti mis-sistema eTranslation tal-Kummissjoni¹³ u din hija disponibbli għall-istituzzjonijiet kif ukoll għall-awtoritajiet Irlandiżi. Madankollu, peress li t-traduzzjoni awtomatika hija mhaddma bid-*data*, u d-*data* ġejja minn Euramis, l-ammont komparattivament żgħir ta' *data* użat biex jitharrġu l-magni Irlandiżi jfisser li r-riżultati għat-traduzzjoni awtomatika fl-Irlandiż mhumieq tajbin daqs ir-riżultati prodotti għal lingwi oħrajn. L-inizjattiva tal-Koordinazzjoni tar-Riżorsi Lingwistiċi fl-Ewropa (European Language Resource Coordination) qiegħda tipprova tiġbor aktar *data* lingwistika sabiex ittejjeb il-magni.

L-OP haċem mal-Gvern Irlandiż u mal-grupp lingwistiku interistituzzjonali Irlandiż sabiex jallinja l-Gwida tal-Istil Interistituzzjonali mal-istandard uffiċjali l-ġdid għall-Irlandiż. L-OP għandu wkoll għodod ta' qari tal-prova bl-ghajjnuna tal-kompjuters li huma adattati biex jintużaw b'testi tal-Ġurnal Uffiċjali fil-lingwa Irlandiża. Dawn qed jiġu estiżi biex ikopru wkoll il-każistika bl-Irlandiż.

f. Kwistjonijiet relatati mad-disponibbiltà tal-acquis

L-Irlandiż huwa l-ewwel lingwa uffiċjali u ta' ħidma li fiha l-ġabra tal-ligijiet tal-UE (*l-acquis*) ma ġietx tradotta qabel. L-*acquis* attwalment jinkludi madwar 160 000 paġna (il-Ġurnal Uffiċjali) ta' testi legali u jirrappreżenta parti importanti mill-memorji tat-traduzzjoni tal-istituzzjonijiet u huwa sors għani ta' terminoloġija. Biex jindirizza n-nuqqas ta' verżjoni bl-Irlandiż, is-Servizz Legali tal-Kummissjoni fassal lista ta' prijetà ta' madwar 11 000

¹² Il-bażi tad-*data* tat-terminoloġija użata mill-istituzzjonijiet kollha, li parti minnha hija disponibbli wkoll għall-pubbliku.

¹³ L-eTranslation (li qabel kienet l-MT@EC) tipprovdi traduzzjoni awtomatika għad-DĠ tal-Kummissjoni, iżda wkoll għal istituzzjonijiet oħrajn u għall-Istati Membri (korpi pubbliċi).

paġna ta' atti bażiċi u verżjonijiet konsolidati ta' atti li t-traduzzjoni tagħhom bl-Irlandiż tkun tal-oghla valur. L-istituzzjonijiet qegħdin jittraduċuhom b'mod kongunt safejn jippermettu r-rizorsi; sal-lum, dawn ittraduċew madwar 4 697 paġna. Madankollu, it-traduzzjonijiet mhumiex awtentikati u jservu biss biex itejbu l-memorji tat-traduzzjoni u biex jgħinu l-effiċjenza operattiva. Il-QĠUE qieghda tittraduċi każistika u segmenti/frazzjonijiet ta' testi li jirrikorru ta' spiss fit-testi tagħha.

Biex tikkontribwixxi għall-isforzi tal-istituzzjonijiet, **l-Irlanda** ilha minn Settembru tal-2018 **tiffinanzja programm ta' internship** għat-traduzzjoni tal-*acquis*. Għe adottat baġit allokat sal-2021 biex jiffinanzja 12-il kandidat fis-sena biex iqattgħu hames xhur f'kollokament fis-servizzi tat-traduzzjoni tal-istituzzjonijiet ewlenin (tnejn fil-PE, tnejn fil-Kunsill u tnejn fil-Kummissjoni, darbtejn fis-sena). Erbgħa biss mis-sitt interns bdew fl-ewwel grupp (tnejn fil-PE, wieħed fil-Kunsill u wieħed fil-Kummissjoni) f'Settembru/Ottubru 2018, filwaqt li tlieta ġew fit-tieni grupp f'Marzu 2019 (tnejn fil-Kummissjoni u wieħed fil-Kunsill). L-Irlanda qablet li tinkludi lill-KESE u lill-KtR fil-programm u intern beda fil-Kumitati Kongunti f'Marzu 2019. F'April 2019, l-Irlanda ziedet l-għotja¹⁴ biex tkopri 10 interns b'kollox biex iqattgħu 10 xhur f'kollokament minn Ottubru 2019 (żewġ interns għall-Kummissjoni, tliet interns inkluż qarrej tal-provi għall-PE, żewġ interns għall-Kunsill, żewġ interns għall-KESE u għall-KtR u qarrej tal-provi għall-OP).

¹⁴ Minn EUR 120 000 għal EUR 200 000.

III. Konkluzjonijiet

L-istituzzjonijiet huma impenjati bis-shih biex jimplimentaw ir-Regolament (UE, Euratom) 2015/2264. Il-kooperazzjoni tagħhom mal-Irlanda ffaċilitat il-progress fl-oqsma kollha stabbiliti fir-Regolament. Huma rnexxielhom jimplimentaw l-ewwel żewġ żidiet inkriminali (li jkopru d-Direttivi u d-Deċiżjonijiet adottati mill-PE u mill-Kunsill) u aktar milli rduppjaw il-volum tat-traduzzjoni għall-Irlandiż sa mill-2016.

Biex tinbena kapaċità interna stabbli u suffiċjenti, ġew organizzati erba' kompetizzjonijiet tal-EPSCO matul il-perjodu ta' rapportar, li pproduċew 10 tradutturi u disa' assistenti fl-2017, u 15-il traduttur u tliet ġuristi lingwisti fl-2019. Sa minn tmiem l-2015, l-istituzzjonijiet żiedu l-għadd ta' persunal intern tal-lingwa Irlandiża minn 58 għal 102. Minkejja dan l-isforz konsiderevoli u kongunt, il-progress huwa aktar kajman minn dak mistenni minhabba l-grupp żgħir ta' lingwisti fl-Irlandiż u r-rata baxxa ta' suċċess fil-kompetizzjonijiet tal-EPSCO. Sabiex ipattu għan-nuqqas ta' kandidati li għaddew mill-kompetizzjonijiet tal-EPSCO, ġew organizzati madwar 14-il proċedura tal-għażla għal persunal temporanju li joffru pożizzjonijiet temporanji li matulhom il-persunal jingħata tahrig intern.

Biex jikkomplementaw il-kapaċità interna u jestendu l-grupp ta' fornituri esterni li jistgħu jintużaw mill-istituzzjonijiet, il-Kummissjoni u l-PE organizzaw sejhiet għall-offerti addizzjonali għas-servizzi ta' traduzzjoni indipendenti bl-Irlandiż, u testijiet ta' akkreditazzjoni għall-interpreti indipendenti.

Sar progress fil-bini tar-rizorsi teknoloġiċi fil-lingwa Irlandiża u nbnieta magna ġdida tat-traduzzjoni bil-magni newrali mill-Ingliż għall-Irlandiż bħala parti mis-sistema ta' Traduzzjoni elettronika, għalkemm il-korpora u l-memorji attwali għadhom relattivament modesti. Biex jiżdiedu r-rizorsi tad-*data* lingwistika disponibbli, thejja ftehim bejn l-istituzzjonijiet u l-Irlanda dwar il-kondiviżjoni tal-korpori bilingwi tal-liggi nazzjonali Irlandiża; dan għadu jrid jiġi finalizzat. L-istituzzjonijiet u l-Irlanda komplew jaħdmu wkoll fuq il-proġett tat-terminoloġija tal-IATE.

Il-previżjonijiet tad-domanda għat-traduzzjoni jindikaw li t-twertiq tal-inkriminti tal-2020 u tal-2021 se jehtieg kapaċità aktar sostanzjali. Id-domanda globali mingħajr deroga mir-Regolament Nru 1 tkopri mhux biss it-traduzzjoni tal-legiżlazzjoni, iżda wkoll ta' materjal politiku, komunikazzjonijiet, konsultazzjonijiet u rapporti. L-interpretazzjoni trid tiġi kkunsidrata wkoll. Se jkun mehtiega sforzi kbar mill-istituzzjonijiet, waqt li jaħdmu f'sinergija mal-Irlanda, sabiex jibnu kapaċità suffiċjenti biex jissodisfaw il-htigijiet proġettati. Sar rieżami tar-rizorsi minn mindu l-htigijiet ġew stmati fl-2015; għadhom għaddejjin l-aġġustamenti fit-taħlita ta' rizorsi u l-htigijiet preċiżi ta' persunal huma rieżaminati kontinwament. Biex tiġi ssodisfata ż-żieda fit-traduzzjoni għall-Irlandiż, huwa essenzjali li jkomplu jinbnew u jingħaqdu sa punti differenti fl-istituzzjonijiet differenti, it-tliet aspetti ewlenin kollha tal-kapaċità: il-persunal intern, it-traduzzjoni indipendenti u r-rizorsi teknoloġiċi tal-lingwa.

Il-Kummissjoni se terġa' tirrapporta lill-Kunsill sa Ġunju 2021 dwar jekk l-istituzzjonijiet għandhomx kapaċità suffiċjenti, meta mqabbla mal-lingwi uffiċjali l-oħrajn, sabiex japplikaw ir-Regolament Nru 1 mingħajr deroga mill-1 ta' Jannar 2022.